

Απρίλιος 2018

Ο Ευρωπαϊκός Κώδικας Δεοντολογίας για την Εταιρική Σχέση (ECCP) στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων

Ο ρόλος των κοινωνικών εταιρών στις πολιτικές συνοχής και πολυεπίπεδης διακυβέρνησης

Ινστιτούτο
Μικρών
Επιχειρήσεων
ΓΣΕΒΕΕ

1

Η αρχή της εταιρικής σχέσης και της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η αρχή της εταιρικής σχέσης βρίσκεται στο επίκεντρο των πολιτικών συνοχής της ΕΕ με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να υπογραμμίζει ότι η εταιρική σχέση μέσω μιας διαδικασίας που εμπλέκει τις δημόσιες αρχές, τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους και την κοινωνία των πολιτών, στο σχεδιασμό, την υλοποίηση και την παρακολούθηση της πολιτικής συνοχής, ενισχύει τη νομιμότητα της χάραξης πολιτικής της ΕΕ και, βελτιώνει την οικειοποίηση της πολιτικής αυτής σε όλα τα επίπεδα, εξασφαλίζοντας παράλληλα την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων των πολιτικών της ΕΕ¹.

[...] Σκοπός μιας τέτοιας εταιρικής σχέσης είναι η διασφάλιση της τήρησης των αρχών της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης αλλά και της επικουρικότητας και της αναλογικότητας και ο σεβασμός για τις ιδιαιτερότητες των διαφορετικών θεσμικών και νομικών πλαισίων των επιμέρους κρατών μελών, καθώς επίσης και η εξασφάλιση του ενστερνισμού των παρεμβάσεων από τα ενδιαφερόμενα μέρη και η αξιοποίηση της εμπειρίας και της τεχνογνωσίας των σχετικών συντελεστών (άρθ. 11 του κανονισμού).

[ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ \(ΕΕ\) αριθ. 1303/2013 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 17ης Δεκεμβρίου 2013](#)

¹ Christiaan van Lierop (2017), "[Increasing partnership in cohesion policy](#)", *European Parliamentary Research Service: At a glance* (Plenary – June).

Από το 2010 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει με έμφαση επισημάνει τη σημασία της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και του ρόλου της. Ειδικότερα, στο κείμενο της «Project Europe 2030: Challenges and Opportunities», αναφέρει ότι

«αναζητούμε μια νέα συμφωνία μεταξύ των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων και των οικονομικών και κοινωνικών φορέων και μεταξύ διαφορετικών επιπέδων εξουσίας - εθνικών, περιφερειακών και τοπικών. Πάνω απ' όλα, καλούμε για ισχυρή ηγεσία, μια μορφή ηγεσίας που χαρακτηρίζεται από την ικανότητα να συντηρείται ειλικρινής και γόνιμος διάλογος με τους πολίτες και να κυβερνάται σε εταιρική σχέση»².

Οι αρχές αυτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, εξειδικεύτηκαν στο κείμενο της Επιτροπής των Περιφερειών [“Building a European Culture of Multilevel Governance”](#)³ και ενσωματώθηκαν στη συνέχεια στον Ευρωπαϊκό Κώδικα Δεοντολογίας για την Εταιρική Σχέση (ECCP) διαμορφώνοντας ένα ενιαίο σκεπτικό για τα θέματα αυτά.

Η εταιρική σχέση αποτελεί εδώ και χρόνια μία από τις βασικές αρχές για την εφαρμογή των δράσεων των ταμείων επιμερισμένης διαχείρισης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ειδικότερα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ). Όπως επισημαίνεται σε σχετικό κείμενο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2014), η αρχή της εταιρικής σχέσης προϋποθέτει τη στενή συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των δημόσιων αρχών σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, των κοινωνικών εταίρων και των οργανώσεων που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών στα κράτη μέλη⁴. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα της εφαρμογής των πολιτικών των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων (ESI), βελτιώνεται η συλλογική δέσμευση, η αφομοίωση συγκεκριμένων πολιτικών, αναπτύσσεται γνώση και τεχνογνωσία, ενσωματώνονται απόψεις και οπτικές ενώ διασφαλίζεται μεγαλύτερη διαφάνεια στη λήψη αποφάσεων.

² European Commission (2010), [Project Europe 2030: Challenges and Opportunities. A Report to the European Council by the Reflection Group on the Future of the EU 2030](#), Luxembourg: Publications Office of the European Union.

³ EU – Committee of the Regions (2011), [Building a European culture of multilevel governance: follow-up to the committee of the regions' white paper](#), CdR 273/2011 fin

⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2014), *Ο ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας για την εταιρική σχέση στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων*, Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2 Η σημασία της αρχής της εταιρικής σχέσης στην λειτουργία των διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων της ΕΕ

Στο πλαίσιο αυτό, και για τη μεγιστοποίηση του αντίκτυπου των διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων της ΕΕ κατά την προγραμματική περίοδο 2014 – 2020, κρίθηκε ως εξαιρετικά σημαντικό οι αρχές των κρατών μελών σε όλα τα επίπεδα – εθνικό, περιφερειακό και τοπικό - να συνεργάζονται στενά μεταξύ τους διαμορφώνοντας όρους εταιρικής σχέσης με τους κοινωνικούς εταίρους, τις οργανώσεις και τους φορείς της κοινωνίας των πολιτών. Μάλιστα, όπως υπογραμμίζεται με ιδιαίτερη έμφαση από τον Επίτροπο Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης κ. László Andor, ως προς την εξασφάλιση της συμμετοχής των εταίρων στον σχεδιασμό, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των προγραμμάτων που στηρίζουν τα ταμεία της ΕΕ, τα κράτη μέλη θα έχουν, με τον τρόπο αυτό, μεγαλύτερη δυνατότητα να διασφαλίσουν ότι τα κονδύλια δαπανώνται εκεί που χρειάζονται περισσότερο, και με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θέλοντας να τονίσει τη σημασία της αρχής της εταιρικής σχέσης και της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, εξουσιοδότησε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω του Κανονισμού Κοινών Διατάξεων ([Common Provision Regulation](#)) που είχε εγκρίνει, να θεσπίσει έναν ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας για την εταιρική σχέση, με στόχο να διασφαλιστεί η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στην προετοιμασία, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση συμφωνιών και προγραμμάτων εταιρικής σχέσης. Ουσιαστικά, στις αρχές του 2014, ο ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας για την εταιρική σχέση στοχεύει να υποστηρίξει τα κράτη μέλη στην εφαρμογή των αρχών της εταιρικής σχέσης.

Τα παραπάνω με σαφήνεια συγκλίνουν στο συμπέρασμα ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι όλες οι σχετικές απόψεις λαμβάνονται υπόψη όταν προσδιορίζουν τις προτεραιότητες για τη χρηματοδότηση, και όταν σχεδιάζουν και εφαρμόζουν τις αποτελεσματικότερες επενδυτικές στρατηγικές.

Το 2014 δημοσιεύτηκε ο ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας για την εταιρική σχέση στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων (ECCP) θέτοντας τις βασικές αρχές για τη διαμόρφωση συνεκτικών και αποτελεσματικών εταιρικών σχέσεων για τη διαχείριση των πόρων και των επιλέξιμων δράσεων των ταμείων της Ε.Ε. ως βασικό τμήμα της πολιτικής συνοχής.

3 Ο ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας για την εταιρική σχέση

Ο ECCP θεσπίζει ένα σύνολο κοινών προδιαγραφών (βλ. πλαίσιο με τις κύριες αρχές του ευρωπαϊκού κώδικα δεοντολογίας για την εταιρική σχέση - ECCP) προκειμένου να επιτευχθεί ορθή διαβούλευση, συμμετοχή και διάλογος με τους εταίρους (σε περιφερειακό, εθνικό και τοπικό επίπεδο) για τον προγραμματισμό και την εφαρμογή των πρωτοβουλιών των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων (Ταμεία ESI) αποσκοπώντας, εν τέλει, στην ενδυνάμωση των σχέσεων μεταξύ των κρατών μελών και των εταίρων που συμμετείχαν στην υλοποίηση έργων και δράσεων, διευκολύνοντας με τον τρόπο αυτό την ανταλλαγή πληροφοριών, εμπειρίας, αποτελεσμάτων και ορθών πρακτικών κατά τη νέα προγραμματική περίοδο.

ΚΥΡΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΣΧΕΣΗ

οι επιλεγμένοι εταίροι θα πρέπει να είναι αντιπροσωπευτικοί των οικείων φορέων,

οι διαδικασίες επιλογής θα πρέπει να χαρακτηρίζονται από διαφάνεια και να λαμβάνουν υπόψη τα θεσμικά και νομικά πλαίσια των κρατών μελών,

οι εταίροι θα πρέπει να συμμετέχουν στην κατάρτιση και την εφαρμογή των συμφωνιών εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων. Για τον σκοπό αυτό, πρέπει να θεσπίζονται ελάχιστες διαδικαστικές απαιτήσεις για την έγκαιρη, ουσιαστική και διαφανή διαβούλευση (δηλ. επαρκής χρόνος για διαβούλευση, διαθέσιμα έγγραφα κ.λπ.),

οι εταίροι θα πρέπει να εκπροσωπούνται στις επιτροπές παρακολούθησης των προγραμμάτων καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου (δηλ. κατάρτιση, εφαρμογή, παρακολούθηση και αξιολόγηση),

η αποτελεσματική εφαρμογή μιας εταιρικής σχέσης θα πρέπει να διασφαλιστεί με την ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των οικείων εταίρων μέσω δραστηριοτήτων ανάπτυξης ικανοτήτων που απευθύνονται στους κοινωνικούς εταίρους και τις οργανώσεις που αντιπροσωπεύουν την κοινωνία των πολιτών και που συμμετέχουν στα προγράμματα,

η ανταλλαγή πείρας και η αμοιβαία μάθηση θα πρέπει να διευκολύνονται, ιδιαίτερα μέσω της συγκρότησης μιας κοινότητας πρακτικής για την εταιρική σχέση που θα καλύπτει όλα τα ταμεία ESI,

ο ρόλος των εταίρων κατά την εφαρμογή της συμφωνίας εταιρικής σχέσης, καθώς και οι επιδόσεις και η αποτελεσματικότητα της εταιρικής σχέσης κατά την προγραμματική περίοδο θα πρέπει να αξιολογούνται.

Σε συνέχεια των παραπάνω αξίζει, εν συντομία, να γίνει αναφορά στους βασικούς άξονες που συνιστούν το περιεχόμενο και τις αρχές του ευρωπαϊκού κώδικα δεοντολογίας (ECCP). Ειδικότερα, αυτός περιλαμβάνει:

- ▶ Τις βασικές αρχές για τις διαφανείς διαδικασίες όσον αφορά τον προσδιορισμό οικείων εταίρων.
- ▶ Τις βασικές αρχές και ορθές πρακτικές σχετικά με τη συμμετοχή των οικείων εταίρων στην κατάρτιση συμφωνίας εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων.
- ▶ Τις ορθές πρακτικές σχετικά με τη διαμόρφωση των κανόνων συμμετοχής των μελών και των εσωτερικών διαδικασιών των Επιτροπών Παρακολούθησης.
- ▶ Τις βασικές αρχές και ορθές πρακτικές σχετικά με τη συμμετοχή των οικείων εταίρων στην κατάρτιση προσκλήσεων υποβολής προτάσεων και εκθέσεων προόδου, καθώς επίσης και σχετικά με την παρακολούθηση και αξιολόγηση των προγραμμάτων.
- ▶ Την ενδεικτική επιλογή τομέων, θεμάτων και ορθών πρακτικών σχετικά με τη χρήση ταμείων ESI για την ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των οικείων εταίρων και του ρόλου της επιτροπής αναφορικά με τη διάδοση των ορθών πρακτικών (άρθρο 17: Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των κοινωνικών εταίρων).

Παρόλη της σημασία του ευρωπαϊκού κώδικα δεοντολογίας για την εταιρική σχέση για τις πολιτικές συνοχής, ένας αριθμός ειδικών επιστημόνων

4 Η εφαρμογή του ευρωπαϊκού κώδικα δεοντολογίας στην εταιρική σχέση

στη μελέτη των πολιτικών της ΕΕ και της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης επισημαίνει ότι η συμμετοχή στην αρχή της εταιρικής σχέσης είναι σε μεγάλο βαθμό διαφοροποιημένη σε ολόκληρη την ΕΕ των 28. Αντίστοιχες είναι και οι επισημάνσεις των θεσμικών κοινωνικών εταίρων που υποδεικνύουν ότι η εφαρμογή του ποικίλει σε μεγάλο βαθμό στην Ε.Ε.⁵

Η αρχή της εταιρικής σχέσης υπήρξε μία από τις βασικές αρχές που χρησιμοποιήθηκαν για τη διαχείριση των ευρωπαϊκών ταμείων πολιτικής συνοχής. Μάλιστα στην περίπτωση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων το νομοθετικό πλαίσιο για την περίοδο 2014-2020 ενισχύθηκε περαιτέρω η νομική βάση για εταιρική σχέση και πολυεπίπεδη διακυβέρνηση.

Ωστόσο, η αρχή της εταιρικής σχέσης εφαρμόζεται σε όλα τα κράτη μέλη πολύ διαφορετικά, με το επίπεδο και το είδος συμμετοχής των εταίρων να εξαρτώνται συχνά από τις εθνικές διοικητικές δομές και την ύπαρξη διαφορετικών πολιτισμών και ιστορικών κληρονομιών. Από την άλλη, η αποτελεσματική εφαρμογή της αρχής της εταιρικής σχέσης εξαρτάται επίσης από την τεχνική και οικονομική ικανότητα των εταίρων.

Όπως ήδη αναφέρθηκε, η αρχή της εταιρικής σχέσης εφαρμόζεται πολύ διαφορετικά σε όλα τα κράτη μέλη, με το επίπεδο και το είδος συμμετοχής των εταίρων να εξαρτώνται συχνά από τις εθνικές διοικητικές δομές και την ύπαρξη διαφορετικών πολιτισμών.

Οι μελετητές⁶ έχουν εντοπίσει σειρά παραμέτρων που σχετίζονται με τις διαφοροποιήσεις αυτές, όπως οι διαφορές μεταξύ των θεσμικών παραγόντων, διαφορετικές κρατικές παραδόσεις και οι διαφορετικοί τρόποι άσκησης πολιτικής χωρίς να υποτιμώνται και γεωγραφικοί παράμετροι. Επίσης, ο βαθμός συμμετοχής μπορεί να εξαρτάται από διάφορους παράγοντες όπως η διοικητική και λειτουργική διάρθρωση του κράτους μέλους, η διαθεσιμότητα πόρων και η πρόσβαση σε αυτούς.

5 Αναλυτικά βλ. Weber T. & Pavlovaite I. (2018), EU Social Partners' Project on "The European Social Fund: Supporting Social Dialogue at National, Regional and Local Levels", INTEGRATED PROJECTS OF THE EU SOCIAL DIALOGUE 2016-2018 (EC Grant Agreement VS/2016/0411).

6 Αναφορικά με τα ζητήματα που προκύπτουν από την εφαρμογή της αρχής της εταιρικής σχέσης και της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης στα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία για την περίοδο 2014-2020 βλ. αναλυτικά: European Commission (2016), [Implementation of the partnership principle and multi-level governance in 2014-2020 ESI Funds](#), Luxembourg: Publications Office of the European Union

5 Ανάγκη ανανέωσης του ευρωπαϊκού κώδικα δεοντολογίας για την εταιρική σχέση (με έμφαση στη λειτουργία των επιτροπών παρακολούθησης)

Όπως ήδη αναφέρθηκε, οι αρχές της εταιρικής σχέσης δίνουν προτεραιότητα στη συλλογική λήψη αποφάσεων μεταξύ εταιρών. Χωρίς να υπεισέλθουμε σε λεπτομέρειες μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι η εταιρική σχέση περιλαμβάνει την ευρεία κατανόηση της αποτελεσματικής συνεργασίας για την επίτευξη συναίνεσης και την ανάπτυξη ορθολογικών προτάσεων μεταξύ των εταιρών. Όπως ήδη αναφέρθηκε η αξία της αρχής της εταιρικής σχέσης έχει αναγνωριστεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του Ευρωπαϊκού Κώδικα για την Εταιρική Σχέση (ECCP) για την προγραμματική περίοδο χρηματοδότησης 2014 – 2020.

Σύμφωνα με το ESF Transnational Network of Partnership (TNP) η εμπειρία των τελευταίων ετών από την ανάπτυξη της εταιρικής σχέσης στο πλαίσιο των επιτροπών παρακολούθησης είναι ικανή να οδηγήσει σταδιακά σε μια αναθεώρηση, ενσωματώνοντας ακριβώς και αυτή την εμπειρία συμμετοχής. Το Δίκτυο (TNP) επισημαίνει ότι, καθώς τα κονδύλια του ΕΚΤ βρίσκονται σήμερα σε στάδιο εφαρμογής στα κράτη μέλη, θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι θα παραμείνει ενεργή η συμμετοχή και ο συμβουλευτικός χαρακτήρας των κοινωνικών εταιρών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Ο στόχος είναι να αποτραπεί η υποβάθμιση των εταιρικών σχέσεων ενώ μέσω της αναθεώρησης του ECCP επιδιώκεται η ευαισθητοποίηση στην ανάγκη διατήρησης και στήριξης των εταιρικών σχέσεων καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου εφαρμογής των πολιτικών των ταμείων αλλά ακόμα και για το σχεδιασμό του επόμενου. Ο ECCP έχοντας κατακτήσει μια σημαντική θέση στο σχεδιασμό και την εφαρμογή του ΕΚΤ για την περίοδο 2014-2020, θα αποτελέσει σημαντικό πυλώνα στη διαδικασία σχεδιασμού και για τον επόμενο κύκλο παρεμβάσεων των διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων (2021-2027)⁷.

Στο πλαίσιο αυτό, το Δίκτυο (TNP) με βάση τις αρχές της εταιρικής σχέσης έκρινε σκόπιμη την επανεξέταση του ECCP, όχι αποκλειστικά εντός μιας λογικής συμμόρφωσης με αυτόν, αλλά κυρίως για την εκ νέου ευαισθητοποίηση σχετικά με τις αρχές εταιρικής σχέσης (από το επίπεδο της δράσης έως το επίπεδο του προγράμματος – from project to program level), την επισήμανση της σημασίας της συνοχής στην εφαρμογή του ECCP στο σύνολο του ΕΚΤ, την παροχή καλών πρακτικών για το πως οι αρχές της εταιρικής

⁷ ESF Transnational Network of Partnership, [Review of the European Code of Conduct on Partnership \(ECCP\) – Scoping Document](#), Working Group on Influencing Policy, March 2017, pp. 1 – 4

σχέσης μπορούν να προσδώσουν αξία στα προγράμματα και να επηρεάσουν θετικά τη χάραξη πολιτικής και, τέλος, τη διατύπωση συστάσεων για την ενσωμάτωση της αρχής της εταιρικής σχέσης στην επόμενη περίοδο προγραμματισμού των δράσεων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου⁸.

Στα τέλη του προηγούμενου έτους, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κάλεσε τους εταίρους (εθνικές αρχές και κοινωνικούς εταίρους) που συμμετέχουν στις Επιτροπές Παρακολούθησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων να συνεισφέρουν μέσω της γνώσης και της εμπειρίας τους στην ανανέωση του ECCP με στόχο να γίνει ένας απολογισμός της εμπειρίας της λειτουργίας των εταιρικών σχέσεων, να προσδιοριστούν συγκεκριμένα παραδείγματα (τι λειτούργησε καλά), να προσδιοριστούν οι προκλήσεις που αντιμετωπίστηκαν και να εκπονηθούν συγκεκριμένες συστάσεις σχετικά με τον τρόπο βελτίωσης της εταιρικής σχέσης μετά το 2020 και ποιο είδος υποστήριξης μπορεί να χρειαστεί στο μέλλον. Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας αυτής από την Επιτροπή Παρακολούθησης του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» ζητήθηκε, τον Φεβρουάριο του 2018, από τους συμμετέχοντες φορείς να καταθέσουν τις απόψεις τους με στόχο την αποτίμηση του ισχύοντος Ευρωπαϊκού Κώδικα Δεοντολογίας για την Εταιρική Σχέση κατά την προγραμματική περίοδο 2014 – 2020 και της σχετικής εμπειρίας τους από την εφαρμογή του. Ειδικότερα, από την επιτροπή παρακολούθησης ζητήθηκε να απαντηθούν τα εξής ερωτήματα:

1. Τί πιστεύετε ότι λειτούργησε σωστά και αποτελεσματικά;
2. Ποιες ήταν οι προκλήσεις και οι δυσκολίες που συναντήσατε και ποια θα ήταν κατά τη γνώμη σας η πιο κατάλληλη παρέμβαση για την υπέρβασή τους;
3. Σε σχέση με τον υφιστάμενο Ευρωπαϊκό Κώδικα Δεοντολογίας για την Εταιρική Σχέση, ποιες θα ήταν οι προτάσεις σας για τη βελτίωσή του, ούτως ώστε να ληφθούν υπόψη στην έκδοση του αντίστοιχου κώδικα για την επόμενη προγραμματική περίοδο;

Στόχος ήταν, να διαμορφωθεί μέσα από τις απαντήσεις των εταίρων, μια ενιαία και αντιπροσωπευτική τοποθέτηση των μελών της Επιτροπής Παρακολούθησης, όσον αφορά την μέχρι σήμερα εμπειρία από την εφαρμογή της αρχής της εταιρικής σχέσης στο πλαίσιο συμμετοχής και εργασιών του Ε.Π., η οποία θα αξιοποιηθεί από τα μέλη του δικτύου κατά τη διαμόρφωση του επόμενου αντίστοιχου περιεχομένου Ευρωπαϊκού Κώδικα.

⁸ ESF Transnational Network of Partnership, ... op.cit.

6 Επιστημονικές της ΓΣΕΒΕΕ για την εφαρμογή της εταιρικής σχέσης στο πλαίσιο των Επιτροπών Παρακολούθησης των ΕΠ

Ο Ευρωπαϊκός Κώδικας Δεοντολογίας για την Εταιρική Σχέση στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Διαθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων, θέτει στο επίκεντρο τη στενή συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των δημόσιων αρχών σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο στα κράτη μέλη, των κοινωνικών εταίρων και των οργανώσεων που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών εξασφαλίζοντας κατ' αυτό τον τρόπο τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα της εφαρμογής των ευρωπαϊκών διαθρωτικών και επενδυτικών ταμείων (ESI). Ως αποτέλεσμα αυτού είναι και η έμφαση που δίνεται στις δράσεις ενίσχυσης της θεσμικής ικανότητας (capacity building) των κοινωνικών εταίρων, όπως αυτές ρητά προβλέπονται στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης για το ΣΕΣ 2014-2020, βάσει του γενικού κανονισμού των διαθρωτικών ταμείων, αλλά και του ειδικού κανονισμού του ΕΚΤ, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό την ποιότητα του κοινωνικού διαλόγου και της δικτύωσής τους.

Η ΓΣΕΒΕΕ ως ένας από τους πέντε θεσμικούς κοινωνικούς εταίρους έχει συμβάλει έμπρακτα στην αναβάθμιση και ενδυνάμωση του κοινωνικού διαλόγου στην Ελλάδα⁹ και έχει συστηματική παρουσία στις Επιτροπές Παρακολούθησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων. Μέσα από την συμμετοχή της σε αυτές μπόρεσε να διαπιστώσει τα σημεία εκείνα των αρχών του Ευρωπαϊκού Κώδικα Δεοντολογίας για την Εταιρική Σχέση (ECCP) τα οποία λειτούργησαν με επάρκεια αλλά και τις δυσκολίες και τις προκλήσεις που αναδύθηκαν και οι οποίες μπορούν να αντιμετωπιστούν μέσα από το πνεύμα της συνεργασίας που έτσι και αλλιώς οι ίδιες οι αρχές του κώδικα προωθούν.

Η ΓΣΕΒΕΕ μέσα από τη συμμετοχή της στις Επιτροπές Παρακολούθησης του ΕΣΠΑ 2014-2020 μπόρεσε να διαπιστώσει ότι η κύρια αρχή στην εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Κώδικα Δεοντολογίας για την Εταιρική Σχέση (ECCP), η οποία ήταν η περαιτέρω ευαισθητοποίηση όλων των εταίρων στην ανάπτυξη συμμετοχικής κουλτούρας κατά την διαδικασία

6.1 Αναφορά στα σημεία που λειτούργησαν σωστά και αποτελεσματικά

⁹ Χωρίς να μπορεί εδώ να γίνει εκτενής αναφορά στη συμβολή της ΓΣΕΒΕΕ, από κοινού και με τους άλλους θεσμικούς κοινωνικούς εταίρους στην ενδυνάμωση του κοινωνικού διαλόγου, ενδεικτικά βλ. Κείμενα Πολιτικής των ΓΣΕΕ, ΣΕΒ, ΓΣΕΒΕΕ, ΕΣΕΕ & ΣΕΤΕ:

1) [Κοινωνικός διάλογος σε ζητήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, με έμφαση στην εφαρμογή του δυϊκού μοντέλου μαθητείας](#) (Νοέμβριος 2015), 2) [Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του τριμερούς κοινωνικού διαλόγου](#) (Νοέμβριος 2015), 3) [Ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου με στόχο την αποτελεσματική καταπολέμηση των απαγορευμένων από το νόμο διακρίσεων στην αγορά εργασίας](#) (Νοέμβριος 2015), 4) [Κοινωνικός Διάλογος για τις κλαδικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας. Η σημασία της επέκτασης των κλαδικών συλλογικών συμβάσεων εργασίας για την ελληνική οικονομία](#) (Νοέμβριος 2015).

λήψης αποφάσεων και στην ανάληψη και υιοθέτηση της ευθύνης για αυτές, τέθηκε σε εφαρμογή και σε αρκετές περιπτώσεις ενισχύθηκε. Σε αυτό συνέβαλε ιδιαίτερα η τακτική (ηλεκτρονική) ενημέρωση για τις προτεινόμενες διορθωτικές αλλαγές και τις προσθήκες, ανάλογα με τις ανάγκες που προέκυπταν, ιδίως όπως αυτές εφαρμόστηκαν στο πλαίσιο των Επιτροπών Παρακολούθησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» (Ε.Π. ΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ) και «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία» (Ε.Π. ΑνΕΚ). Μάλιστα, αξίζει να επισημανθεί, ως καλό παράδειγμα επικοινωνιακής στρατηγικής και ενημέρωσης του ευρύτερου κοινού το ΕΠΑνΕΚ που με τις ενημερωτικές πρωτοβουλίες του οι οποίες διευκόλυναν την πληροφόρηση των πολιτών.

Τέλος, αξίζει να υπογραμμιστεί, ότι η λειτουργία του συστήματος «Διάυλος» εξασφαλίζει στους συμμετέχοντες στις Επιτροπές Παρακολούθησης, πρόσβαση στο σύνολο των απαιτούμενων εγγράφων λειτουργώντας ως μια βάση δεδομένων ηλεκτρονικής «μνήμης» του υλικού που έχει τα τελευταία χρόνια διακινηθεί.

«Η κύρια αρχή στην εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Κώδικα Δεοντολογίας για την Εταιρική Σχέση (ECCP), η οποία ήταν η περαιτέρω ευαισθητοποίηση όλων των εταίρων στην ανάπτυξη συμμετοχικής κουλτούρας κατά την διαδικασία λήψης αποφάσεων και στην ανάληψη και υιοθέτηση της ευθύνης για αυτές, τέθηκε σε εφαρμογή και σε αρκετές περιπτώσεις ενισχύθηκε.»

Η ΓΣΕΒΕΕ διαπίστωσε ότι οι κοινωνικοί εταίροι αλλά και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών μέσω της συμμετοχής τους στις Επιτροπές Παρακολούθησης εξασφάλισαν τη συστηματική τους ενημέρωση για την πορεία των έργων του ΕΚΤ. Επιπλέον, στα θετικά στοιχεία της λειτουργίας κάποιων Επιτροπών Παρακολούθησης μπορεί να συμπεριληφθεί η ορθή επιλογή εκπροσώπησης των πέντε εθνικών κοινωνικών εταίρων. Εξίσου θετικό και ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο για την τήρηση της εταιρικής σχέσης είναι η εξασφάλιση πόρων για τη θεσμική ενδυνάμωση των οργανώσεων των κοινωνικών εταίρων από το επιχειρησιακό πρόγραμμα ΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ.

Με βάση τα προαναφερόμενα, οι αρχές του ευρωπαϊκού κώδικα δεοντολογίας για την εταιρική σχέση (ECCP), που εκτιμούμε ότι τηρήθηκαν σε ικανοποιητικό βαθμό είναι οι ακόλουθες:

- i. Οι εταίροι που καλούνται στο διάλογο πρέπει να επιλέγονται με γνώμονα την πλήρη εκπροσώπηση όλων των ενδιαφερόμενων μερών του εκάστοτε θέματος.
- ii. Οι διαδικασίες επιλογής θα πρέπει να είναι διαφανείς και να λαμβάνουν υπόψη τις διαφορές στο θεσμικό και νομικό πλαίσιο των Κρατών Μελών.
- iii. Η αποτελεσματική λειτουργία της εταιρικής σχέσης θα πρέπει να διασφαλίζεται από δράσεις θεσμικής ενδυνάμωσης των κοινωνικών εταίρων και των οργανισμών που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών.
- iv. Οι κοινωνικοί εταίροι θα πρέπει να αξιολογούνται για την αποτελεσματικότητα της υλοποίησης και της συμμετοχής τους στα εν λόγω έργα.

Σε συνέχεια των παραπάνω θετικών επισημάνσεων είναι σημαντικό, από την εμπειρία της ΓΣΕΒΕΕ αναφορικά με τη λειτουργία Επιτροπών Παρακολούθησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, να διατυπωθούν ορισμένα σημεία τα οποία είναι δυνατόν να βελτιωθούν ενισχύοντας σε μεγάλο βαθμό το έργο και την αποτελεσματικότητά τους. Επιπλέον, είναι δυνατόν να θεωρηθούν ως προτάσεις βελτίωσης στην εργασία αναθεώρησης του ίδιου του Ευρωπαϊκού Κώδικα Δεοντολογίας για την Εταιρική Σχέση στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Διαθρωπτικών και Επενδυτικών Ταμείων προκειμένου αυτός να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της νέας προγραμματικής περιόδου 2021 - 2017. Συνεπώς, στο πλαίσιο αυτό μπορούν να γίνουν οι εξής επισημάνσεις:

- ▶ Οι δια ζώσης συνεδριάσεις των Επιτροπών Παρακολούθησης έχουν περιοριστεί στο ελάχιστο. Και ενώ οι διαδικασίες ηλεκτρονικής (εξ αποστάσεως) ψηφοφορίας για την επικύρωση αποφάσεων έχουν βοηθήσει στην τακτική ενημέρωση και την εξασφάλιση άμεσων παρεμβάσεων, φαίνεται ότι η εξασθένιση των αντίστοιχων δια ζώσης συναντήσεων έχει οδηγήσει στην επικράτηση μιας νοοτροπίας αδράνειας (αποφυγή σχολιασμού ή έκθεσης διαφορετικών απόψεων) και παθητικής συμφωνίας με τις προτάσεις των αρμόδιων κρατικών φορέων.

6.2 Προκλήσεις και δυσκολίες – Προτάσεις παρεμβάσεων για την υπέρβασή τους

- ▶ Αποτέλεσμα της παραπάνω κατάστασης είναι οι συνεδριάσεις των Επιτροπών Παρακολούθησης, όταν αυτές διεξάγονται, να έχουν τυπικό χαρακτήρα επικύρωσης ήδη ειλημμένων αποφάσεων των σχετικών κυβερνητικών οργάνων και όχι ουσιαστικό χαρακτήρα συν-διαμόρφωσης αποφάσεων. Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να σημειώσουμε αυτοκριτικά ότι οι κοινωνικοί εταίροι δεν είναι όσο δραστήριοι και συμμετοχικοί θα μπορούσαν, και χρειάζεται άμεσα να αυξήσουν τις παρεμβάσεις τους προς τις επιτροπές παρακολούθησης καθώς και να συστηματοποιήσουν την παρακολούθηση των διαφόρων διαστάσεων της πορείας των δράσεων ΕΚΤ, ακόμα και αυτών που φαινομενικά δεν τους αφορούν άμεσα.

«Οι δια ζώσης συνεδριάσεις των Επιτροπών Παρακολούθησης έχουν περιοριστεί στο ελάχιστο. Και ενώ οι διαδικασίες ηλεκτρονικής (εξ αποστάσεως) ψηφοφορίας για την επικύρωση αποφάσεων έχουν βοηθήσει στην τακτική ενημέρωση και την εξασφάλιση άμεσων παρεμβάσεων, φαίνεται ότι η εξασθένιση των αντίστοιχων δια ζώσης συναντήσεων έχει οδηγήσει στην επικράτηση μιας νοοτροπίας αδράνειας (αποφυγή σχολιασμού ή έκθεσης διαφορετικών απόψεων) και παθητικής συμφωνίας με τις προτάσεις των αρμόδιων κρατικών φορέων»

- ▶ Παρατηρείται αναντιστοιχία στα απαιτούμενα χρονικά όρια διεξαγωγής του διαλόγου (είτε δια ζώσης, είτε εξ αποστάσεως) ανάμεσα στα θέματα προς συζήτηση και τον όγκο του συνοδευτικού υλικού που τίθενται προς διαπραγμάτευση. Μάλιστα, το στοιχείο αυτό συχνά δεν διευκολύνει την ουσιαστική συμμετοχή των εταίρων λόγω της περιπλοκότητας του, ενώ, από την άλλη, επιδεινώνει το γενικότερο κλίμα μη ουσιαστικής συμμετοχής.
- ▶ Το συνοδευτικό υλικό σε κάποιες περιπτώσεις δεν είναι δυνατόν να ελεγχθεί, καθώς πρόκειται για έγγραφα και δεδομένα μεγάλου όγκου και ιδιαίτερα σύνθετα που ακόμα και έμπειροι γνώστες των θεμάτων δυσκολεύονται να κατανοήσουν (πόσο μάλλον να ελέγξουν και να κάνουν βελτιωτικές προτάσεις επ' αυτών). Αυτό έχει ως αποτέλεσμα είτε την παθητικοποίηση είτε ακόμα και τον έμμεσο «αποκλεισμό» συγκεκριμένων ομάδων της κοινωνίας των πολιτών οι οποίοι δεν είναι δυνατόν να διαθέτουν μια τόσο ειδική τεχνογνωσία.

- ▶ Παρατηρείται δυσκολία ως προς την εισαγωγή στη θεματολογία των Επιτροπών Παρακολούθησης ειδικών ζητημάτων όπως, η αύξηση γραφειοκρατικού τύπου δυσκολιών ή εμποδίων και ποικίλων άλλων τεχνικών προσκομμάτων στην ομαλή έγκριση, υλοποίηση και χρηματοδότηση των έργων. Μια τέτοια δυνατότητα θα βοηθούσε την εμπάθιση της συμμετοχικής διαδικασίας, θα συνέβαλε ιδιαίτερα στις διαδικασίες θεσμικής ενδυνάμωσης των κοινωνικών εταίρων και θα έκανε ουσιαστικότερο το ρόλο τους στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.
- ▶ Το ζήτημα της εξασφάλισης της «ανοικτότητας» στη διαμόρφωση της θεματολογίας είναι ιδιαίτερα κρίσιμο, καθώς σε κάποιες περιπτώσεις κατατίθενται γραπτά υπομνήματα και προτάσεις από τους κοινωνικούς εταίρους, στα χρονικά διαστήματα μεταξύ των συνεδριάσεων των Επιτροπών Παρακολούθησης, που ωστόσο σπανίως λαμβάνονται υπόψη.
- ▶ Επιπλέον, το ζήτημα της θεματολογίας φαίνεται να συσχετίζεται με μια γενική διαπίστωση ότι οι δημόσιες αρχές υπερεκπροσωπούνται στις Επιτροπές Παρακολούθησης.

Η Ελλάδα διαθέτει μια πολυετή εμπειρία στο θεσμό των Επιτροπών Παρακολούθησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΚΤ εξασφαλίζοντας ένα προνομιακό χώρο διαλόγου και πρακτικής εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Κώδικα Δεοντολογίας για την Εταιρική Σχέση (ECCP), τουλάχιστον από την θεσμοθέτηση του, το 2014, και μετά. Παρά ταύτα, η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στην εξειδίκευση των περιφερειακών και τομεακών προγραμμάτων και όχι στο στάδιο που προηγείται του σχεδιασμού είναι η ίδια η προετοιμασία των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων που υλοποιούνται μέσω του ΕΚΤ. Το σημείο αυτό γίνεται ιδιαίτερα κρίσιμο και επηρεάζει το βαθμό επιρροής των διαθέσιμων πόρων και του περιεχομένου των δράσεων των κοινωνικών εταίρων που αφορούν την οικοδόμηση θεσμικής ικανότητας (capacity building). Στο θέμα αυτό αξίζει να γίνουν οι εξής επισημάνσεις:

- ▶ Το ύψος των διαθέσιμων πόρων για την ανάπτυξη ικανοτήτων των κοινωνικών εταίρων αποφασίζεται από τις δημόσιες αρχές χωρίς ουσιαστική διαπραγμάτευση με τους ίδιους τους κοινωνικούς εταίρους.

Μάλιστα, για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 προβλέφθηκαν περίπου 17 εκ. € εκ. ευρώ για τους πέντε εθνικούς κοινωνικούς εταίρους (ΓΣΕΕ, ΣΕΒ, ΓΣΕΒΕΕ, ΕΣΕΕ & ΣΕΤΕ), ποσό μειωμένο στο επίπεδο του 32% σε σχέση με την περίοδο 2007-2013, το οποίο σε καμιά περίπτωση δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες και, κυρίως, στις δυνατότητες των σχετικών φορέων τόσο σε εθνικό όσο και ευρωπαϊκό επίπεδο.

- ▶ Το είδος (μορφή και περιεχόμενο) των δράσεων που λογίζονται ως «ανάπτυξη ικανοτήτων των κοινωνικών εταίρων» καθορίζεται (περιοριστικά) σε σημαντικό βαθμό από τους σχεδιαστές του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ, με αποτέλεσμα να υπάρχουν πολλά θέματα της ατζέντας των κοινωνικών εταίρων (ιδίως όσα αφορούν τις οικονομικές πολιτικές) που εξαιρούνται και δεν συμπεριλαμβάνονται. Ειδικότερα για το θέμα αυτό αξίζει να επισημανθεί ότι με τη ρύθμιση αυτή περιορίζεται το εύρος των δράσεων θεσμικής ενδυνάμωσης των κοινωνικών εταίρων μόνο σε ό,τι συνάδει αυστηρά με τους στόχους του ΕΠ ΑΝΑΔ ΕΔΒΜ, συνεπώς αποκλείεται ένα μεγάλο φάσμα δράσεων που άπτονται των θεμάτων της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων, των αναπτυξιακών και οικονομικών πολιτικών κ.λπ., δηλαδή καίριων θεμάτων που εμπίπτουν στην ατζέντα της θεσμικής ενδυνάμωσης, σύμφωνα άλλωστε και με τα αποτελέσματα πρόσφατης έρευνας¹⁰ αναφορικά με το ρόλο που διαδραματίζουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση οι εθνικοί κοινωνικοί εταίροι στο σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.
- ▶ Οι προβλεπόμενες δράσεις (και οι συναφείς πόροι) για την ανάπτυξη θεσμικών ικανοτήτων των κοινωνικών εταίρων στην Ελλάδα περιορίζονται σε ένα μόνον Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (αυτό των Υπουργείων Εργασίας και Παιδείας) και αφορούν κατά κανόνα τις κεντρικές οργανώσεις των κοινωνικών εταίρων. Δεν περιλαμβάνονται τέτοιοι πόροι στα άλλα θεματικά, ούτε σε περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα.

Βάσει των προαναφερθέντων, σε γενικές γραμμές κρίνεται ότι δεν τηρούνται σε ικανοποιητικό βαθμό οι ακόλουθες αρχές του Κώδικα Δεοντολογίας της Εταιρικής Σχέσης:

¹⁰ Weber T. & Pavlovaite I. (2018), ... op.cit.

- i. Οι εταίροι θα πρέπει να εμπλέκονται στην προετοιμασία και στην υλοποίηση των προγραμμάτων.
- ii. Οι εταίροι θα πρέπει να εκπροσωπούνται σε όλη τη διάρκεια ζωής του έργου (προετοιμασία, υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση).
- iii. Θα πρέπει να διευκολυνθεί η ανταλλαγή εμπειριών και η αμοιβαία μάθηση μεταξύ των εταίρων μέσω της υιοθέτησης καινοτομιών.

Ο Ευρωπαϊκός Κώδικας Δεοντολογίας για την Εταιρική Σχέση στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ECCP) θέσπισε ένα κοινό σύνολο προδιαγραφών προκειμένου να επιτευχθεί ορθή διαβούλευση, συμμετοχή και διάλογος με τους κοινωνικούς εταίρους (σε περιφερειακό, εθνικό και τοπικό επίπεδο) για τον προγραμματισμό και την εφαρμογή των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων (Ταμεία ESI) αποσκοπώντας, εν τέλει, στην ενδυνάμωση της συνεργασίας των κρατών μελών και των κοινωνικών εταίρων για να διευκολυνθεί η ανταλλαγή πληροφοριών, εμπειρίας, αποτελεσμάτων και ορθών πρακτικών.

Χωρίς τα ζητήματα της εταιρικής σχέσης και της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης να μπορούν να περιοριστούν αποκλειστικά στη λειτουργία των Επιτροπών Παρακολούθησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων, φαίνεται ότι αυτές κατέχουν μια σημαντική θέση στην ανάπτυξη του θεσμικού διαλόγου των εταίρων με των δημοσίων αρχών. Από την πλευρά της ΓΣΕΒΕΕ, μπορεί να υποστηριχθεί ότι υπάρχει πλέον σημαντική εμπειρία από την ανάπτυξη της εταιρικής σχέσης στο πλαίσιο των Επιτροπών Παρακολούθησης.

Στο πλαίσιο αυτό, οι βασικές προτάσεις βελτίωσης μπορούν να συνοψιστούν στα ακόλουθα σημεία:

- ▶ Προτείνεται οι βασικές αρχές του κώδικα να εξειδικευτούν και να προσδιοριστούν, καθώς, λόγω της ευρύτητας της διατύπωσης σε ορισμένα σημεία, δεν επιτρέπουν τη σαφή εφαρμογή του και την αποτίμηση αυτής. Θα μπορούσαν να περιληφθούν περιπτώσεις εφαρμογής των αρχών αυτών, εν είδει προτάσεων «καλών πρακτικών».

6.3 Προτάσεις βελτίωσης του Ευρωπαϊκού Κώδικα Δεοντολογίας για την Εταιρική Σχέση για την αναθεώρηση του στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2021 - 2027

- ▶ Επισημαίνεται η ανάγκη για οδηγίες εξειδίκευσης των διαδικασιών σχεδιασμού, υλοποίησης και αξιολόγησης των επιτροπών παρακολούθησης εν είδει Οδηγού Εφαρμογής, διατηρώντας στοιχεία που έχουν σχέση με την απλοποίηση και την ευελιξία, και που θα αναφέρονται, ενδεικτικά: α) στην απλοποίηση του συνοδευτικού υλικού των Επιτροπών Παρακολούθησης, προκειμένου αυτό να είναι πραγματικά προσβάσιμο, να είναι σε απλοποιημένη μορφή χωρίς να χάνει σε εγκυρότητα, προκειμένου να διευκολύνει τη συμμετοχή του συνόλου των ομάδων των εταιρών χωρίς αποκλεισμούς, β) προτείνεται η δημιουργία ad hoc επιτροπών των εταιρών που θα διαμορφώνουν από κοινού προτάσεις, θα τις επεξεργάζονται επαρκώς και θα τοποθετούνται στη συνέχεια στην επιτροπή παρακολούθησης. Η δημιουργία ad hoc επιτροπών ή / και ομάδων εργασίας με τη συμμετοχή εκπροσώπων των κοινωνικών εταιρών θα διασφάλιζε ότι η εμπειρία και η τεχνογνωσία που περιλαμβάνεται (και απαιτείται) κατά τη διάρκεια των διαδικασιών λήψης αποφάσεων, θα επιτρέπουν την καλύτερη θεματική ισορροπία και εστίαση.
- ▶ Προτείνεται να διαμορφωθούν όροι που θα εξασφαλίζουν τη θέση και το ρόλο των κοινωνικών εταιρών στη διαμόρφωση της θεματολογίας, καθώς φαίνεται ότι υπάρχει μια αποκλειστικά «από τα πάνω» προσέγγιση σε αυτό, ενώ στη συνέχεια καλούνται απλώς να συμφωνήσουν ή να διαφωνήσουν. Χωρίς να μπορούν να αγνοηθούν πραγματικές και επείγουσες για τη λήψη αποφάσεων ανάγκες των αρχών των κρατών μελών, αυτό θα μπορούσε να διευκολυνθεί με τον προσδιορισμό συγκεκριμένου αριθμού επιτροπών παρακολούθησης των οποίων η θεματολογία θα έχει καθοριστεί με τη συμβολή των εταιρών και των άλλων συμμετεχόντων της κοινωνίας των πολιτών.

Σύμφωνα με ευρωπαϊκή μελέτη¹¹ σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης παρατηρείται σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ των κρατών μελών στην εφαρμογή των διαδικασιών εταιρικών σχέσεων με το βαθμό συμμετοχής, τις ομάδες ενδιαφερόντων που συμμετέχουν και στο είδος της συμμετοχής να ποικίλλουν από χώρα σε χώρα. Οι διαφορές στην εφαρμογή εξαρτώνται από τις εθνικές, διοικητικές δομές και τις πολιτισμικές ιδιαιτερότητες, την τεχνική και οικονομική ικανότητα των εταίρων και τις πολιτικές συνθήκες στη χώρα / περιφέρεια / τοπικότητα. Παρόλα αυτά παρατηρείται ότι η εφαρμογή της αρχής της εταιρικής σχέσης βελτιώθηκε κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο του ΕΚΤ σε σχέση με τις προηγούμενες περιόδους του προγράμματος με τον Ευρωπαϊκό Κώδικα Δεοντολογίας για την Εταιρική Σχέση (ECCP) να κατέχει σημαντική θέση στη βελτίωση αυτή.

Σε έκθεση της¹² η Επιτροπή Περιφερειακής Ανάπτυξης έχει υποστηρίξει ότι οι δημόσιες αρχές πρέπει να εμπλέκουν τα ενδιαφερόμενα μέρη σε όλες τις φάσεις διαπραγμάτευσης και εφαρμογής της πολιτικής συνοχής υπογραμμίζοντας ότι είναι ζωτικής σημασίας να αυξηθεί η οικειοποίηση της πολιτικής αυτής και να διασφαλιστεί η αποτελεσματική παράδοση και η επικοινωνία των αποτελεσμάτων. Επιπλέον, ζητεί να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες και πόροι για τη συμμετοχή των εταίρων, προσθέτοντας ότι οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να λειτουργήσουν ως πολλαπλασιαστές επιτυχιών.

Η ΓΣΕΒΕΕ θεωρεί ότι τόσο σε επίπεδο τεχνογνωσίας όσο και σε επίπεδο εμπειρίας, μπορεί να συμβάλει σημαντικά στον διάλογο για την σταδιακή αναθεώρηση του Ευρωπαϊκού Κώδικα Δεοντολογίας για την Εταιρική Σχέση στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ECCP) προκειμένου αυτός να ανταποκριθεί πληρέστερα στις απαιτήσεις του επόμενου κύκλου των διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων (2021-2027) στο σύνολο του αλλά και στις επιμέρους διαδικασίες του όπως αυτές της λειτουργίας των Επιτροπών Παρακολούθησης.

11 Sweco & Spatial Foresight & Nordregio (2016), Implementation of the partnership principle and multi-level governance in 2014-2020 ESI Funds (Final Report), Brussels: European Commission

12 European Commission (2016), ... op.cit.

Ελληνόγλωσση

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2014), *Ο ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας για την εταιρική σχέση στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών διαθρωτικών και επενδυτικών ταμείων*, Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΓΣΕΕ, ΣΕΒ, ΓΣΕΒΕΕ, ΕΣΕΕ & ΣΕΤΕ (2015), [Κοινωνικός διάλογος σε ζητήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, με έμφαση στην εφαρμογή του δυικού μοντέλου μαθητείας](#), *Κείμενο Πολιτικής*, Νοέμβριος, σσ. 12.

ΓΣΕΕ, ΣΕΒ, ΓΣΕΒΕΕ, ΕΣΕΕ & ΣΕΤΕ (2015), [«Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του τριμερούς κοινωνικού διαλόγου»](#), *Κείμενο Πολιτικής*, Νοέμβριος, σσ. 8.

ΓΣΕΕ, ΣΕΒ, ΓΣΕΒΕΕ, ΕΣΕΕ & ΣΕΤΕ (2015), [«Ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου με στόχο την αποτελεσματική καταπολέμηση των απαγορευμένων από το νόμο διακρίσεων στην αγορά εργασίας»](#), *Κείμενο Πολιτικής*, Νοέμβριος, σσ. 12.

ΓΣΕΕ, ΣΕΒ, ΓΣΕΒΕΕ, ΕΣΕΕ & ΣΕΤΕ (2015), [«Κοινωνικός Διάλογος για τις κλαδικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας. Η σημασία της επέκτασης των κλαδικών συλλογικών συμβάσεων εργασίας για την ελληνική οικονομία»](#), *Κείμενο Πολιτικής*, Νοέμβριος, σσ. 8.

Ξενόγλωσση

European Commission (2010), [Project Europe 2030: Challenges and Opportunities. A Report to the European Council by the Reflection Group on the Future of the EU 2030](#), Luxembourg: Publications Office of the European Union.

EU – Committee of the Regions (2011), [Building a European vulture of multilevel governance: follow-up to the committee of the regions' white paper](#), CdR 273/2011 fin.

European Commission (2016), [Implementation of the partnership principle and multi-level governance in 2014-2020 ESI Funds](#), Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Weber T. & Pavlovaite I. (2018), EU Social Partners' Project on ["The European Social Fund: Supporting Social Dialogue at National, Regional and Local Levels"](#), INTEGRATED PROJECTS OF THE EU SOCIAL DIALOGUE 2016-2018 (EC Grant Agreement VS/2016/0411).

ESF Transnational Network of Partnership (2017), [Review of the European Code of Conduct on Partnership \(ECCP\) – Scoping Document](#), Working Group on Influencing Policy, March, pp. 1 – 4.

Sweco & Spatial Foresight & Nordregio (2016), [Implementation of the partnership principle and multi-level governance in 2014-2020 ESI Funds](#) (Final Report), Brussels: European Commission.

Van Lierop Ch. (2017), ["Increasing partnership in cohesion policy"](#), European Parliamentary Research Service: At a glance (Plenary – June).

Βαλάση Δ. (2018), «Ο Ευρωπαϊκός Κώδικας Δεοντολογίας για την Εταιρική Σχέση (ECCP) στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων - Ο ρόλος των κοινωνικών εταίρων στις πολιτικές συνοχής και πολυεπίπεδης διακυβέρνησης», *Κείμενα Γνώμης ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ*, Απρίλιος, σσ. 20

Οι γνώμες που διατυπώνονται και τα επιχειρήματα που χρησιμοποιούνται στο παρόν Κείμενο Γνώμης δεσμεύουν μόνο τους συντάκτες του και δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη τις επίσημες απόψεις του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ και της ΓΣΕΒΕΕ

Το έργο «Θεσμική, Ερευνητική και Επιχειρησιακή Ενδυνάμωση της ΓΣΕΒΕΕ» με κωδικό ΟΠΣ 5001290, υλοποιείται από το ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - ΕΚΤ) και εθνικών πόρων

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
**Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση**

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

